

Innholdsbeskrivelse for «Norsk kultur og norske verdier – opplæring for asylsøkere»

Dette dokumentet gir en kortfattet beskrivelse av innholdet i «Norsk kultur og norske verdier – opplæring for asylsøkere». I tillegg til denne beskrivelsen foreligger det en konkretisering av temaene i innholdsbeskrivelsen, se kompetansenorge.no. Undervisningsmateriellet bygger på disse to dokumentene og er oversatt til flere språk.

Formidling av *norske lover og regler og plikter og rettigheter* skal ligge til grunn for og gjennomsyre alle temaene. Det er også lagt vekt på skrevne og uskrevne regler.

Hverdagslige temaer og sosial omgang

«Hverdagslige temaer og sosial omgang» omhandler menneskelige relasjoner og samhandling. Formålet med opplæringen er å tydeliggjøre forventninger og uskrevne regler som setter rammer for samhandling i hverdagen, både i den private og i den offentlige sfæren. Asylsøkerne skal få kunnskap som bidrar til at det blir enklere å forstå og tolke kulturelle koder og væremåter i Norge.

Temaer som skal inngå (i alfabetisk rekkefølge):

- Deltakelse i arbeidslivet
- Dugnad
- Forholdet til tid og planlegging
- Fritid
- Frivillighetens rolle
- Høflighetsnormer
- Naboskap og lokalmiljø
- Nordmenns forhold til naturen og friluftsliv
- Personlig økonomi
- Samhandling mellom kjønnene og mellom leder og medarbeider
- Trafikksikkerhet
- Uskrevne regler i sosial omgang – samtaleemner

Familiemønstre og samlivsformer, livsfaseseremonier og høytider

Formålet med opplæringen er å informere om vanlige familiemønstre og samlivsformer i Norge. Det skal informeres om livsfaseseremonier, og bakgrunnen for kristne høytider, offentlige høytidsdager og andre merkedager skal også tas opp.

Temaer som skal tas opp:

- Familiemønstre og samlivsformer
- Lovregulering av samlivsformer
- Livsfaseseremonier: dåp/navnedag, konfirmasjon, bryllup og begravelse/bisettelse
- Høytider og merkedager

Likestilling og vern mot diskriminering

Formålet med opplæringen er å belyse hvor sentralt likestilling står i Norge og tydeliggjøre myndighetenes innsats med å fremme likestilling og arbeid mot diskriminering. Det skal legges særlig vekt på likestilling mellom kjønnene.

Temaer som skal tas opp:

- Begrepet «likestilling»

- Kvinners rettigheter
- Diskriminering på grunnlag av etnisitet, religion og livssyn
- Diskriminering på grunn av seksuell orientering
- Diskriminering på grunnlag av nedsatt funksjonsevne
- Hatkriminalitet

Helse, med særlig vekt på seksuell helse og rusmiddelmissbruk

Formålet med opplæringen er å gi informasjon om hva seksuell helse innebærer.

Reproduktiv helse skal vektlegges. Det skal også informeres om helsemessige konsekvenser av og eventuelle strafferettslige konsekvenser ved rusmiddelmissbruk.

Temaer som skal tas opp:

- Forebyggende helsearbeid
- Svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg
- Familieplanlegging og prevensjon
- Kvinners rett til selvbestemt abort
- Seksuelt overførbare infeksjoner (SOI) med særlig vekt på hiv
- Lovlig og ulovlig bruk av rusmidler
- Strafferammer for ulovlig bruk og innførsel av rusmidler

Barns rettigheter og foreldrerollen

Formålet med opplæringen er å vise synet på barndom og barneoppdragelse i Norge, og at det finnes en egen lov som skal ivareta barns rettigheter. Barns rettigheter på ulike alderstrinn, uavhengig av kjønn, skal vektlegges.

Temaer som skal tas opp:

- Barns rettigheter og foreldrenes plikter og ansvar
- Forbud mot bruk av fysisk og psykisk vold i barneoppdragelsen
- Alternativer til fysisk avstraffelse i barneoppdragelsen, inkl. informasjon om ICDP-kurs
- Barnevernets rolle og ulike virkemidler, med særlig vekt på forebygging
- Barnehagen som arena for tidlig språkstimulering og sosialisering
- Opplæringsplikt
- Sentrale trekk ved den norske skolen og forventninger til samarbeid mellom skole og hjem
- Barnebursdager
- Barn i trafikken

Vold i nære relasjoner, herunder tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensninger av unges frihet

Formålet med opplæringen er å forebygge vold i familien og vold som begås av nære omsorgspersoner samt å øke kunnskapen om hvilke konsekvenser bruk av vold har for ofrene og for den eller de som er vitne til at noen blir utsatt for vold. Arbeid mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse inngår også i dette temaet. Det skal legges vekt på at både tvangsekteskap og kjønnslemlestelse er forbudt etter norsk lov, og at begge praksisene strider mot menneskerettighetene.

Temaer som skal tas opp:

- Hva er «vold i nære relasjoner»?
- Konsekvenser av vold i familien
- Strafferamme for å utøve vold i nære relasjoner

- Hvor kan voldsutsatte få hjelp?
- Hvor kan overgripere få hjelp?
- Ekteskap etter norsk lov
- Arrangert ekteskap og tvangsekteskap
- Alvorlige begrensninger av unges frihet
- Strafferamme for å utøve tvang
- Hva er kjønnslemlestelse?
- Kjønnslemlestelse i et helse-, menneskerettighets- og likestillingsperspektiv
- Strafferamme for å utføre eller medvirke til kjønnslemlestelse

Seksuell trakassering og voldtekt

Formålet med opplæringen er å informere om hva som regnes som seksuell trakassering og seksuelle overgrep, herunder voldtekt. Det skal i tillegg informeres om seksuell lavalder i Norge. Informasjon om strafferammer for seksuelle overgrep skal inngå i opplæringen. Det skal også informeres kort om lovverk knyttet til prostitusjon og menneskehandel.

Temaer som skal tas opp:

- Seksuell lavalder
- Seksuell trakassering og seksuelle overgrep
- Ulike voldtektskategorier
- Skadevirkninger av voldtekt
- Hvor kan voldtektsofre søke hjelp?
- Strafferamme for voldtekt
- Lovverk knyttet til prostitusjon og menneskehandel/trafficking

Demokrati og verdier

Formålet med opplæringen er å vise at det norske demokratiet bygger på humanistiske verdier som frihet, likhet og respekt for individet. Individets rettigheter og plikter må ses i sammenheng, og det skal tydeliggjøres i opplæringen at innbyggernes rettigheter balanseres mot statens behov for styring og kontroll på forskjellige områder.

Temaer som skal tas opp:

- Demokrati som styreform
- Samer og Sametinget
- Maktfordelingsprinsippet
- Grunnleggende verdier i et demokrati
- Likestilling
- Norge er en rettsstat
- Ytringsfrihet og pressefrihet
- Religionsfrihet
- Organisasjonsfrihet
- Tillit – en sentral verdi

Trusler mot demokratiet

Formålet med opplæringen er å vise hvorfor terrorhandlinger er en trussel mot demokratiske verdier. I opplæringen skal det også informeres om radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Temaer som skal tas opp:

- Terrorisme er voldelig ekstremisme
- Terrorhandlingene 22. juli 2011 – en trussel mot demokratiske verdier i Norge

- Mulige årsaker til radikaliserings
- Strafferammer for terrorvirksomhet
- Forebygging av radikaliserings